

MAPES CONCEPTUALS I METACOGNICIÓ

Has fet mai un mapa conceptual? Creus que són útils? Per què? Aprofundirem en la importància dels mapes conceptuals per a l'aprenentatge. També analitzarem què és la metacognició. Som-hi! Segur que descobriràs moltes coses que fins ara desconeixes.

Amb aquest recurs didàctic ajudaràs els teus alumnes a veure la rellevància que tenen en els processos d'aprenentatge metacognitiu i a contrastar informació i punts de vista entre iguals. Per fer-ho elaboraran un mapa conceptual amb una temàtica un xic peculiar.

Vegem com es desenvoluparia la proposta...

Objectius

1. Analitzar la rellevància dels mapes conceptuals en l'aprenentatge significatiu i en els processos metacognitiu.
2. Buscar informació i saber-la jerarquitzar per representar-la per mitjà d'un mapa conceptual.
3. Contrastar, comparar, debatre i compartir coneixements i punts de vista sobre un tema determinat.

Mapa conceptual sobre els mapes conceptuais

Els mapes conceptuais representen les relacions significatives que hi ha entre conceptes en forma de proposicions. Així doncs, una proposició consta de dos o més termes conceptuais que es troben units per paraules i que formen una unitat semàntica.

En els processos d'aprenentatge, l'ús de mapes conceptuais facilita que els alumnes facin especial atenció a les idees principals en què s'han de centrar. Han d'esgronar el que és important del que és superficial en un text o en qualsevol altra mena de contingut.

A més a més, un cop duta a terme una tasca d'aprenentatge en què s'han fet servir mapes conceptuais, aquests mapes es converteixen en un resum esquemàtic de tots els continguts treballats i apresos.

Els mapes conceptuais, aplicats com a estratègia en el marc dels processos metacognitius, ajuden a generar un aprenentatge més profund, ja que d'alguna manera els nous significats conceptuais que l'alumne detecta es relacionen amb les experiències i coneixements previs i consoliden i amplien el coneixement resultant.

Atès que els mapes conceptuais poden constituir una representació explícita dels conceptes i proposicions que té una persona determinada, aquest fet permet que tant els docents com els alumnes puguin intercanviar els seus punts de vista sobre la validesa d'una qüestió determinada, o fins i tot adonar-se (per mitjà d'aquesta comparació) de la necessitat d'adquirir nous aprenentatges.

En definitiva, per aprendre el significat de qualsevol tipus de coneixement cal dialogar, intercanviar, compartir i, de vegades, arribar a un consens, ja que els significats i coneixements es poden discutir, negociar i convenir. I els mapes mentals són una bona via per aconseguir aquest objectiu.

Desenvolupament de l'activitat

- Després d'explicar als alumnes què és la metacognició i el paper que té l'elaboració de mapes mentals en aquesta mena de processos, el docent els plantejarà el repte de crear un mapa conceptual. Aquesta tasca es pot dur a terme de manera individual o en grups de dues o tres persones.
- Abans de passar a l'acció els alumnes hauran de buscar, de manera individual i en diferents fonts bibliogràfiques o bé a internet, informació sobre els mapes conceptuals:
 - o Què és un mapa conceptual.
 - o Quines són les seves característiques principals.
 - o Com s'elabora.
 - o Quines eines en línia podem fer servir per representar-ne, per exemple de manera virtual.
 - o A més de tota la informació que considerin important sobre aquest tema.
- Un cop recopilada la informació, elaboraran (també individualment) un mapa conceptual que representi precisament aquesta qüestió: els mapes conceptuals.
- Una vegada hagin conclòs aquesta tasca, es crearan grups de treball de dos o tres alumnes en què, per mitjà d'una posada en comú, s'elaborarà un únic mapa. Els animarem perquè debatin, discuteixin i comparteixin els seus punts de vista per finalment acordar un mapa conceptual definitiu, que presentaran a la resta de la classe.
- Tot seguit els diferents grups presentaran els seus respectius mapes a tota la classe. L'objectiu final serà tornar a establir un mapa conceptual individual a partir de totes les aportacions que es vagin incorporant. Els tornarem a convidar al diàleg i al debat com a exercici d'enriquiment del punt de vista personal.

- Finalment, tots els mapes conceptuals resultants (els individuals finals) es materialitzaran o conceptualitzaran de la manera o amb el format que decideixi cada alumne per exposar el seu treball a la resta de companys. Pot ser un pòster o mural amb cartolines o bé mitjançant alguna eina en línia a fi d'ensenyar aquest treball final.

Medias COVID-19 - Trabajo en grupos virtuales

Les mesures de seguretat i higiene que s'apliquen a l'aula poden dificultar o impedir el desenvolupament d'algunes metodologies, com ara els grups de treball. Amb l'objectiu de salvar aquesta situació es proposa que aquesta activitat es dugui a terme utilitzant plataformes tecnològiques que permeten organitzar grups de treball virtuals i compartir materials de manera segura, ja sigui a l'aula o bé des de casa. Pots fer servir les eines col·laboratives de l'Aula Virtual de SM Cruïlla Aprenentatge o bé altres plataformes, com Teams, Zoom, Skype, WhatsApp, Classroom, etc.